

[Начало](#) > 2 — Моите права по време на разследването и следствието и преди делото да бъде разгледано от съда

2 — Моите права по време на разследването и следствието и преди делото да бъде разгледано от съда

Каква е целта на разследването и следствието?

Съдебното разследване (*enquête judiciaire*) е съвкупността от действията по разследване на извършването на правонарушение, осъществявани от съдебната полиция (*police judiciaire*) под надзора на магистрат от съдебната система.

Съдебното разследване може да се извърши извън рамките на следствието (*instruction*) и се изразява в констатиране на правонарушения, събиране на доказателства и издирване на техните извършители.

Трябва да се прави разлика между разследването на заварено правонарушение (*enquête de flagrance*) и предварителното разследване (*enquête préliminaire*). Първото се извършва при правонарушенията, които са в процес на извършване или са току-що извършени и предоставя на полицията твърде големи правомощия за принуда. Второто се извършва в останалите случаи. Първоначално неговата уредба е била свързана с по-малко принуда, но тя съществено се доближава до разследването на заварено правонарушение благодарение на наскоро приети законодателни разпоредби.

При по-сложните случаи разследването може да се извърши в рамките на предварителното разследване и тогава то се изразява в изпълнение на делегираните от съдия-следователя правомощия. Следствието по-специално има за цел да установи дали има достатъчно улики, за да бъде предаден извършителят на дадено правонарушение за съдене на компетентната юрисдикция и ако е необходимо да подготви случая за разглеждане по същество в съда.

То е задължително само за престъпления.

Какви са етапите на разследването и на следствието?

Разследване на завареното правонарушение може да започне, когато дадено правонарушение е в процес на извършване или е извършено току-що или ако лице е заподозряно в извършването на правонарушение. Продължителността на това разследване е осем дни и при определени условия може да бъде удължена от прокурора на Републиката (*procureur de la République*) за срок не повече от осем дни.

В хода на разследване на завареното правонарушение служителят от съдебната полиция може по-специално да огледа мястото на правонарушението, да прави фактически констатации, да изझे всякакви предмети или материали, необходими за разкриване на истината, да извършва претърсване на жилищата на лицата, за които счита, че са взели участие в извършване на правонарушение или притежават доказателства или данни, свързани с деянията, да изслушва лицата, които могат да предоставят сведения за деянията или пък да задържи заподозряно за извършване на правонарушението лице.

При предварителното разследване служителят от съдебната полиция уведомява прокурора на Републиката веднага щом установи самоличността на възможния извършител на правонарушението.

При следствието, съдията разследва уличаващите и оневиняващите доказателства и извършва всички действия, които прецени за необходими за разкриване на истината. Той може да извърши тези действия по своя инициатива или по искане на прокурора на Републиката или на страните (например оглед на местопроизшествието, разпити, претърсвания и др.). Отказът на съдията трябва да бъде мотивиран и

може да се обжалва по съдебен ред.

При съдебните поръчки съдия-следователят може да делегира извършването на тези действия на служителите от съдебната полиция.

Ако счита следствието за приключено, съдия-следователят уведомява едновременно за това страните и техните адвокати. В такъв случай прокурорът на Републиката и страните разполагат със срок от един месец, ако на лицето е повдигнато обвинение, или три месеца в противен случай, за да представят на съдия-следователя мотивирани становища или искания.

След изтичането на този срок, прокурорът разполага със срок от 10 дни (ако обвиненото лице е задържано) или един месец (в противен случай), за да представи на съдия-следователя допълнителни искания или становища с оглед представените доказателства.

Тогава съдия-следователят издава:

- или разпореждане за прекратяване, ако счита, че деянията, за които е сезиран не съставляват нито престъпление, нито леко престъпление, нито дребно нарушение или ако извършителят на деянията е останал неизвестен или ако няма достатъчно улики срещу него,
- или разпореждане за предаване (за леки престъпления и дребни нарушения) или за повдигане на обвинение (за престъпления), ако са налице достатъчно улики срещу обвиненото лице за извършването на правонарушението.

Моите права по време на разследването и следствието

- [Моите права по време на задържането \(1\)](#)
- [Моите права по време на разпита при първото явяване \(2\)](#)
- [Статут на обвиняем и на помощен свидетел \(3\)](#)
- [Приключване на следствието \(4\)](#)
- [Европейска заповед за арест \(5\)](#)
- [Подготовка на защитата за съдебния процес \(6\)](#)

Моите права по време на задържането (1)

Ако сте заподозрян за извършването на правонарушение, служителят от съдебната полиция може да Ви задържи. Още при налагане на мярката той трябва да уведоми прокурора на Републиката или съдия-следователя, според случая.

За правонарушение не можете да бъдете задържан за повече от 24 часа, като този срок може да бъде продължен еднократно за нов период от 24 часа от прокурора на Републиката при съдебното разследване или от съдия-следователя при следствието.

Съществуват обаче изключения от режима на задържане. При тежки престъпления или организирана престъпна дейност, трафик на упойващи вещества или тероризъм, продължителността на задържане е по-голяма. Освен това, най-общо казано по отношение на малолетните лица условията за задържане и възможността за удължаване на тази мярка са регламентирани по-стриктно.

Неспазването на продължителността на задържане може да доведе до отмяна на мярката за неотклонение и на всички последващи действия, за които тя е необходима предпоставка.

Какво ще ми бъде съобщено за протичането на задържането под стража?

Правата на задържаното лице са основни права. Трябва незабавно да бъдете уведомен за естеството на правонарушението, за което се отнасят действията по разследване, за продължителността на задържането и за Вашите права. Тази информация трябва да Ви се съобщи на език, който разбирате. Поради това можете безплатно да ползвате услугите на устен преводач.

За тяхното съобщаване и изпълнение се съставят протоколи.

- Право да се уведоми близък човек

Имате право да уведомите някои близък (лице, с което живеете обичайно, роднина по права линия, някой от вашите братя и сестри или Вашия работодател). С него по телефона ще се свърже служителят от съдебната полиция в срок от три часа, считано от задържането.

- Право на медицински преглед

Имате право да искате медицински преглед на всеки 24 часа от задържането. Лекарят се избира от служителя от съдебната полиция или от прокурора на Републиката.

- Право да поискате среща с адвокат

Можете да поискате среща с адвокат, чиято продължителност не може да надхвърли 30 минути. Тази среща е поверителна. Адвокатът може да представи писмено становище, което ще бъде приложено към преписката в производството.

Можете да изберете адвокат, ако познавате такъв или да поискате от председателя на адвокатската колегия да Ви го определи служебно (т.нар. „служебен“ адвокат).

При задържане за извършването на правонарушение можете да се срещате с Вашия адвокат още в началото на задържането и ако то бъде продължено — още в началото на продължаването.

Ако обаче сте задържан за правонарушение, свързано с престъпление или с организирана престъпна дейност, с трафик на упойващи вещества или с терористична дейност, можете да се срещнете с адвокат, считано от четиридесет и осмия или седемдесет и втория час.

Офицерът от съдебната полиция е изпълнил задължението си, ако е направил всичко възможно, за да се свърже с адвоката.

- Право да запазите мълчание

Офицерът от съдебната полиция не Ви уведомява за това право, но въпреки това Вие имате право да запазите мълчание и да не се уличавате в извършването на престъпление.

- Право да поискате консулството на държавата, чийто гражданин сте, да бъде уведомено за Вашия арест

Какви са последиците, ако не съм съгласен с начина, по който са записани показанията ми?

Можете да откажете да подпишете протокола, в който са записани.

Какво може да се случи в края на задържането?

Прокурорът на Републиката или съдия-следователят, според случая, по всяко време може да отмени задържането. Може да бъдете освободен или ако сте бил задържан в хода на съдебното разследване, да бъдете предаден или на съдия-следовател с цел започване на съдебно разследване, или на наказателен съд за леки престъпления.

Ако е започнало съдебно разследване, в края на разпита при първото явяване може Ви бъде повдигнато обвинение или да получите статута на помощен свидетел. Ако бъдете обвинен, може да бъдете поставен под съдебен контрол или задържан предварително.

Ако сте предаден на наказателен съд за леки престъпления, той може веднага да се произнесе по същество по делото, ако може да го направи или да Ви предостави срок, за да подготвите защитата си, ако направите искане за това. В този случай той ще се произнесе по въпроса за предварителното Ви задържане или поставяне под съдебен контрол.

Ще ми поискат ли пръстови отпечатьци, проби от моята ДНК или други телесни течности? Какви са моите права?

Ако сте свидетел или заподозрян в наказателно производство, след разрешение от прокурора на

Републиката, спрямо Вас може да се извършват действия за вземане на външни проби (по-специално проби от слюнка за нуждите на идентификационен анализ на Вашата ДНК) и на външни идентификатори (по-специално вземане на Ваши пръстови отпечатащи, отпечатащи от длан или снимки).

Можете да откажете: но посочените по-горе действия се извършват законосъобразно, като при определени условия отказът Ви да се подчините съставлява леко престъпление, наказуемо с 1 година лишаване от свобода и глоба от 15 000 евро.

Може ли да ми бъде извършен телесен обиск?

По принцип служителят от съдебната полиция извършва ръчна проверка (кратки потупвания по дрехите) с цел да увери, че не притежавате никакъв опасен за Вас или за околните предмет.

От съображения за сигурност или за нуждите на действията по разследване, служителят от съдебната полиция може да реши да бъде извършен и телесен обиск, които се изразява в пълно или частично събличане. Ако обискът е вътрешен, само лекар има право да Ви го направи.

Тези действия могат да бъдат извършени само от служител от съдебната полиция от същия пол като Вас.

Всички предадени вещи се оставят на съхранение и ще Ви бъдат върнати в края на Вашето задържане, ако бъдете освободен.

Може ли да бъде извършено претърсване в дома ми, служебните ми помещения, автомобила ми и т.н.?

Претърсване може да се извърши само между 06.00 часа и 21.00 часа. Въпреки това, претърсване, което е започнало преди 21.00 часа може да продължи през нощта.

Под надзора на магистрат се допускат изключения за правонарушенията, свързани с организирана престъпна дейност, тероризъм, сводничество и трафик на упойващи вещества.

Претърсване може да бъде извършено във всяко жилище, в което е възможно да се намират предмети, чието откриване би било полезно за разкриване на истината.

Може да става въпрос за Вашето жилище или за това на друго лице, което може да притежава предмети, свързани с правонарушението.

Под жилище се разбира мястото, на което лицето е трайно установено, но също и мястото, което независимо дали обитава, има право да посочи като свой дом.

По този начин различните местопребивавания (например хотелска стая) и техните пристройки се считат за жилища.

Понятието за жилище е оставено на преценката на съдията. Така, ако по принцип превозно средство не се счита за жилище, положението се променя, ако то служи за жилище.

Мога ли да обжалвам?

Неспазването на посочените по-горе формалности води до нарушаване на правата на защитата и може да бъде предмет на производство за отмяна на претърсването и извършените изземания.

Съдебното разследване: Моите права по време на разпита при първото явяване (2)

Заседанието при първото явяване има за цел да бъдете изслушан относно деянията, които се твърди, че сте извършил.

След като снемем Вашата самоличност, съдия-следователят ще Ви напомни деянията, за които е сезиран и правната им квалификация.

Съдия-следователят Ви информира за Вашите права:

- Имате право на заклет устен преводач,
- Имате право на съдействие от адвокат (избран или служебен).

На това заседание можете да се явите придружаван от Вашия адвокат и в такъв случай ще бъдете разпитан веднага. В противен случай съдия-следователят е длъжен отново да Ви уведоми за правото Ви да получите съдействие, при необходимост от служебен адвокат.

Ако изберете да получите съдействие от адвокат, той може да се запознае с преписката и да Ви предаде нейното съдържание при определени условия.

Имате право да запазите мълчание.

Ако деянията, за които сте обвинен съставляват престъпление ще бъдете подложен на аудиовизуален разпит.

Мога ли да се призная за виновен по всички или по някои от обвиненията преди процеса?

Можете да признаете деянията или само част от тях. Това е въпрос на стратегия, която трябва да обсъдите с Вашия адвокат.

Могат ли обвиненията да бъдат променени преди процеса?

В хода на следствието, вземащо предвид уличаващите и оневиняващите доказателства, деянията, за които е сезиран съдия-следователят могат да бъдат променяни с оглед правната им квалификация (като престъпления, за които поради смекчаващи вината обстоятелства може да бъде наложено по-леко наказание, като престъпления).

Ако в хода на следствието се разкрият нови правонарушения, по искане на прокурора на Републиката съдията може да проведе разследване по тези нови деяния.

Мога ли да бъда обвинен в правонарушение, за което вече съм бил наказателно преследван в друга държава-членка?

Ако сте обвинен в друга държава-членка, но не сте съден, може да отговоряте за тези деяния на френска територия.

В замяна на това, ако сте съден за тези деяния в друга държава членка, съобразно принципа *non bis in idem* (Вие не може да бъдете съден втори път за същите деяния) Вие не може да бъдете нито обвинен, нито съден във Франция.

Ще получа ли информация за свидетелите, които свидетелстват срещу мен и за доказателствата, които съществуват срещу мен?

Съгласно принципа на състезателното начало всички доказателства (свидетелски показания, веществени доказателства) ще Ви бъдат предоставени, за да подготвите по най-добрия начин защитата си и да представите становището си.

Тези доказателства са приложени към преписката, от която можете да получите екземпляри, чрез Вашия адвокат след получаване на разрешение от съдията.

Вие и Вашият адвокат трябва да се въздържате от предаване на информация за доказателствата на трети лица с риск да нарушите тайната на следствието.

Ще бъде ли поискана информация за мен от регистъра за съдимост?

Задължително в следствената преписка ще има справка за Вас от регистъра за съдимост.

Гражданин съм на друга държава. Длъжен ли съм да присъствам по време на следствието?

Съгласно задълженията, които могат да бъдат определени със съдебния контрол, Вие няма да можете да напуснете Франция по време на следственото производство.

Статутът на обвиняем и на помощен свидетел (3)

В края на разпита при първото явяване, съдия-следователят или Ви уведомява за повдигнатото обвинение срещу Вас или Ви предоставя статута на помощен свидетел.

Повдигането на обвинение предполага, че срещу Вас съществуват основателни предположения или непротиворечиви сведения, допускащи участието Ви в извършването на правонарушение. Вие сте истинска страна в наказателния процес, което не е така при помощния свидетел.

Напротив, статутът на помощен свидетел предполага наличието на предположения, които обаче не са достатъчно сигурни, за да обосноват повдигането на обвинение срещу Вас. В това си качество, макар да не е страна в наказателния процес, помощният свидетел има достъп до преписката, ползва се с правата на защитата и може да иска до съдия-следователя извършването на редица действия.

От тези два статута произтичат различни последици. Единствено обвиняемият може да бъде поставен под съдебен контрол по мотивирано решение на съдията (и по този начин да му бъде забранено да напуска страната) или да бъде задържан предварително и само той може да бъде предаден за съдене на компетентната юрисдикция.

В този случай можете да правите искания за освобождаване.

Ако се ползвате със статута на помощен свидетел, във всеки момент от производството може да поискате да бъдете обвинен.

Какви са условията на съдебния контрол?

Може да бъдете поставен под съдебен контрол, ако наказанието, което може да Ви бъде наложено е лишаване от свобода или по-тежко наказание.

Съдебният контрол се обосновава от нуждите на следствието (например, за да се избегне укриване в чужбина) или като мярка за сигурност (например забрана за приемане на жертвата или срещи с нея). По-голямата част от мерките, налагани в рамките на съдебния контрол, имат за цел да се предотврати укриването на извършителя на правонарушението.

Мярката може да бъде отменена по всяко време по решение на съдия-следователя, по искане на прокурора на Републиката или по Ваше искане.

Ако направите такова искане съдия-следователят трябва да постанови решението си в срок от пет дни.

Ако решите да не изпълните задълженията, свързани със съдебния контрол, рискувате да бъдете задържан предварително.

Накрая, Вие можете да оспорвате разпореждането за поставяне под съдебен контрол с жалба до следственото отделение.

При какви условия се налага предварително задържане под стража?

За да бъдете предварително задържан е необходимо наказанието, което може да Ви бъде наложено, да е относително тежко: наказание, налагано от наказателен съд или от наказателен съд за леки престъпления, по-голямо или равно на три години лишаване от свобода.

То трябва да е единственото средство за запазване на уликите или веществените доказателства, необходими за разкриване на истината, за възпрепятстване на оказване на натиск върху свидетелите или жертвите и техните семейства, за възпрепятстване на тайно споразумяване за извършване на измама на обвиненото лице с неговите съизвършители или съучастници, за защита на обвиненото лице, за осигуряване на оставането Ви на разположение на правосъдието, за прекратяване на правонарушението или за предотвратяване на неговото извършване отново, а в областта на наказателното право прекратяване на определено извънредно и трайно смущение на обществения ред, породено от тежестта на правонарушението.

Можете да оспорвате разпореждането за предварително задържане под стража в срок от 10 дни, считано от уведомяването за него, чрез заявление до началника на затвора, в който сте задържан или до канцеларията на юрисдикцията, постановила решението.

Приключването на следствието (4)

Следствието приключва с определения. Те могат да бъдат от различно естество.

Определение за прекратяване

Съдията може да издаде определение за прекратяване, ако не е събрал достатъчно улики срещу Вас. То може да бъде пълно или частично прекратяване.

Ако е постановено частично прекратяване, съдия-следователят издава определение за предаване или за повдигане на обвинение за останалата част от деянията.

Ако е разпоредено пълно прекратяване и ако сте предварително задържан, Вие ще бъдете освободен и иззетите вещи ще Ви бъдат върнати.

Можете да започнете процедура за получаване на обезщетение.

Въпреки това внимавайте, защото гражданският ищец може да подаде жалба срещу определението в срок от 10 дни, считано от уведомяването, до канцеларията на юрисдикцията, постановила решението.

Определение за предаване на съд

Ако съдията счита, че има достатъчно улики срещу Вас, той може да реши да Ви предаде за съдене на компетентната юрисдикция.

Ако сте поставен под съдебен контрол или сте предварително задържан, разпореждането ги отменя.

Въпреки това, с ново изрично мотивирано определение съдията може да реши да остави мерките в сила. Тяхната продължителност не може да надхвърля два месеца. Ако в края на този срок не сте бил призован пред компетентната юрисдикция, ще бъдете освободен.

С мотивирано определение относно невъзможността за съдебно решаване в срока от два месеца съдията може „само по изключение“ да разпореди две продължения по два месеца. Ако след изтичане на срока от шест месеца не сте съден, Вие ще бъдете освободен.

Нямате право да обжалвате това определение, освен ако считате, че предадените на наказателния съд за леки престъпления деяния съставляват престъпления, за които би трябвало да се издаде определение за повдигане на обвинение пред наказателния съд. С тази възможност за обжалване разполага и гражданският ищец.

Определение за повдигане на обвинение

То се постановява от съдия-следователя за престъпления.

Ако сте поставен под съдебен контрол мярката остава в сила след като съдията издаде определението си.

Като обвиняем Вие имате право да обжалвате определението.

Европейска заповед за арест (5)

Европейската заповед за арест е процедура, предназначена да замести процедурата по екстрадиция между държавите-членки.

Това е съдебно решение, което е издадено от държава-членка на Европейския съюз, с оглед задържане и предаване от друга държава-членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

Всяка държава-членка може да вземе необходимите принудителни и пропорционални мерки срещу издирвано лице.

Когато издирваното лице бъде задържано то има право да бъде информирано за съдържанието на заповедта, както и да ползва услугите на адвокат и на устен преводач.

Във всички положения изпълняващият орган има право на преценка дали задържането на лицето да продължи, или да го освободи при определени условия.

Докато чака постановяването на решението изпълняващият орган провежда разпит на съответното лице. Най-късно шестдесет дни след ареста изпълняващият съдебен орган трябва да вземе окончателно решение по изпълнението на Европейската заповед за арест. След това тя незабавно уведомява за взетото решение издаващия орган. Ако обаче предоставената информация е недостатъчна, изпълняващият орган може да поиска от издаващия орган допълнителна информация.

Всеки период на задържане, свързан с Европейската заповед за арест, трябва да се приспадне от общата продължителност на евентуално наложеното наказание лишаване от свобода.

Подготовка за процес от защитата (6)

Отношенията с Вашия адвокат се основават на взаимно доверие, той е Вашият повереник. Като такъв той е длъжен да пази професионална тайна.

В това качество не се колебайте да му задавате всякакви въпроси, които Ви тревожат и да искате от него всякакви уточнения, за да се избегнат недоразумения.

По време на първата Ви среща с него му предайте всички документи и информация, свързани с Вашето дело, за да подготви защитата при възможно най-добрите условия.

Обсъдете всички поставени от Вас въпроси, по-специално за протичането на производството, стратегията, която трябва да се приеме по отношение избора на производството или пък естеството на въпросите, които може да Ви бъдат зададени от магистратите, натоварени с Вашия случай.

Не се колебайте да задавате въпроси за крайния резултат от процеса, за наказанията, които може да Ви бъдат наложени и за условията за изпълнение, с които може да бъдат придружени.

■ Последна актуализация: 26/11/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.